

Lentokone

- Mitäs sinä siitä pahvilaatikosta teet? kysyn.

- Lentokonetta, poika vastaa. - Etkö sinä näe?

No enhän minä sitä näe. Urakka on vasta aluillaan. Poika leikkaa saksilla laatikon kansiliepeestä kämmenen levyisen suikaleen ja alkaa siihen piirtää vahaväreillä mittaritaulua.

- Tulipas siitä hieno, sanon ja poikakin näyttää tyytyväiseltä.

Hän kiinnittää sen maalarinteipillä paikoilleen laatikon sisäreunaan.

- Noin! Poika nousee seisomaan, laittaa kädet lanteille ja tarkastelee työn laatua vähän etäämpää. Kaukaa näkee kokonaisuuden.

- Mitäs sitten? Ai niin siivet.

Ne syntyvät kahdesta pitkästä liepeestä. Hän meinaa ruveta niitä teippaamaan, mutta ehdotan pientä muotoilua virtaviivaisuuden lisäämiseksi.

- Pitäisiköhän niitä vähän pyöristää päistä?

Poika nostaa sormensa ja katsoo minua silmiin yllättyneenä. Varmaan hän ihmettelee, kun ymmärrän lentokoneista niin paljon.

- Hyvä idea!

Neuvon, että ensin kannattaa piirtää leikkaus. Tulee siistimpi, eikä vahingossa kallis lentokonemateriaali haaskaannu. Minä pääsen auttamaan piirtämisessä. Leikkuuhommiin minua ei huolita.

- Äh! Tämä on vaikeaa.

Sitkeästi poika hoitaa työn loppuun. Hän nousee seisomaan ja esittelee siipeä ylpeänä hymyillen. Siitä täytyy ottaa valokuva. Poika haluaa nähdä sen. Ei kelpaa. Otetaan uusi.

Ikkunasta paistava aurinko valaisee poikaa ja huonekasvien varjot laikuttavat häntä. Kuvasta tulee hieno ja taiteellinen. Nyt kelpaa lentokonemestarillekin.

Neuvon, että valmista siipeä kannattaa käyttää sapluunana toisen piirtämiseen.

- Silloin niistä tulee samanlaiset, eikä lentokone lennä vinossa.

Poika katsoo minua kummeksuen.

- Mistä tiedät?

- Olen joskus nähnyt vinossa lentävän lentokoneen ja näytti ihan siltä, että siivet olivat eri paria.

- No sitten tehdään niin.

Poika piirtää itse. Neuvon pitämään sapluunaa tiukasti, ettei lipeä. Nyt pääsen minäkin leikkuuhommiin, kun mestarin käsi on jo siitä kipeytynyt.

- Nyt niitä pitää vähän taivuttaa kaarelle, sanon. Lentokoneen siipien pitää olla vähän niin kuin linnun sulat. Tietty. Sen poika hyvin ymmärtää.

- Miten sinä tiedät niin paljon lentokoneista?

- No olenhan minä nyt itsekin ollut joskus pikkupoika, vastaan silmät pyöreinä.

- Ai niin, poika naurahti.

Mitäs sitten? Pyrstö puuttui. Ne askarrellaan jäljelle jääneistä liepeistä.

Osat ovat nyt valmiina. Poika alkaa niitä teipata paikoilleen. Mutta sitten, niin kuin usein teollisissa prosesseissa käy, tulee keskeytys. Pikkusisko tulee paikalle, ottaa pyrstöaihion ja alkaa sitä imeskellä. Minä en ehtisi järjestysmieheksi, sillä pitäisi ryhtyä ruuanlaittoon. Isosisko on kaverin luona ja äiti töissä, joten nyt pitää lentokonemestarin vaihtaa hetkeksi hommia ja leikkiä pikkusiskon kanssa. Poika murjottaa. Ymmärrän harmituksen hyvin, mutta lupaan, että ruuan jälkeen työt voivat jatkuu. Pääsemme neuvotteluissamme yhteisymmärrykseen.

- Täytyyhän sitä lentokonemestarin ruokatunti pitää, että jaksaa, valistan.

- Niin, poika vastaa.

Poika syö reippaasti lautasen tyhjäksi. Ja ryhtyy odottamaan, että olen syöttänyt pikkusiskon, vaihtanut vaipan ja syönyt itse. Odotus tuntuu pitkältä. Huokailuttaa.

- Katselepa vaikka kirjaa sillä aikaa.

Pojan ilmeestä päättelen, että ehdotus on ala- arvoinen.

- Palapeliä?

Ei. Mikään ei kiinnosta. Isosisko tulee. Lentokonetta esitellään hänellekin.

Poika saa keuhut siskolta. Se auttaa jaksamaan.

Saan syödyksi ja lentokoneen osat otetaan työn alle pianon päältä, missä ne ovat olleet suojassa täystuholta. Siipien teippaus jatkuu.

- Laita kunnolla teippiä. Ei ole mukavaa, jos siipi irtoaa ensilennolla.

Hetken kuluttua poika tulee iloisena hakemaan minua.

- Valmis! Tule katsomaan vaikka.

Hieno siitä tuli. Me molemmat näemme auringon välkehtivän koneen siivillä ja kuuman ilman väreilevän kiitotien yllä. Pojan silmistä heijastuvat kumpupilvet.

Lentokone pitää koeistua. Hyvä tuli. Lentäjä mahtuu siihen hyvin. Poika oivaltaa, että minä olen siihen aivan liian iso ja raskas.

- Lentäjät ovat pienikokoisia, sanon. - Kasvamisessa on se ikävä puoli.

- Miksi tämä ei lennä? poika ihmettelee.

- Olisikohan siinä jokin vika, ihmettelen.

Poika tarkistaa kaiken huolellisesti. Siivet on, pyrstö on, mittaritaulukin on.

- Mikäs kumma siitä nyt puuttuu.

Poika on ymmällään ja levittelee käsiään.

- Ihän kuin tuosta edestä puuttuisi jotain, sanon.

Poika tutkii. Sitten hän hoksaa.

- Se härveli! Tuosta. Se mikä pyörii.

- Aivan oikein. Miksen sitä heti huomannut? Potkuri siitä puuttuu.

Poikaa naurattaa. Täytyyhän lentokoneessa herran tähden olla potkuri. Poika maistelee sanaa suussaan.

- Potkuri, potkuri...

Sitten menee sormi suuhun.

- Ei ole enää pahvia.

Lupaann mennä verstaalle valmistamaan koneeseen hienon potkurin heti, kun äiti tulee.

- Sillä aikaa sinä voit ruveta maalaamaan sitä.

Sanani vaikuttavat kuin sähköisku. Lentokonemestari hyppää ilmaan.

- Mikset sitä heti sanonut. Totta kai se pitää maalata. Eihän sillä voi lentää, jos ei sitä ole maalattu.

- Mitähän ihmisetkin siihen sanoisivat? tuumin.

- Sanos muuta.

Poika hakee peitevärit. Minä vieritän plyysimaton rullalle, ettei tule sanomista korkeimman johdon taholta. Pikkusisko seuraa työn etenemistä sätteristä käsin. Hänkin näyttää tyytyväiseltä laatuun.

Lentokone saa punaisen värin pintaansa. Poika maalaa ensin risuaitatekniikalla. Minä opastan tekemään pitkiä rauhallisia vetoja. Poika suostuu kokeilemaan ja yllättyy.

- Tulee paljon hienompaa, hän tunnustaa. Nyt alkaa syntyä kelvollista maalipintaa. Poika innostuu maalaamisesta ja minun pitää varoittaa, että liika

maalaaminen tekee siivistä lötköjä ja sitten kone ei kyllä nouse ilmaan. Poika tuntuu ottavan jokaisen vinkin tosissaan. Nyt ei ole varaa epäonnistumisiin.

Äiti tulee töistä ja minä pääsen nyt kunnolla apumieheksi ja laaduntarkkailijaksi. Osoitan paikkoja, missä maalia ei vielä ole. Ehdotan valkoista vauhtiraitaa koneen kylkeen. Poika innostuu siitäkin.

- Kulkeeko se sitten kovempaa?

- Tietysti. Sehän on vauhtiraita, kerron, vaikka asia on itsestään selvä.

Niitit pitää vielä lisätä. Että kone pysyy kasassa. Siveltimeen otetaan aavistus harmaata punaisen sekaan ja poika alkaa pyöräytellä niittejä tarpeellisiksi katsomiinsa paikkoihin. Minä kipaisen nopeasti verstaalla tekemässä vanerista potkurin. Kun se on kiinnitetty keulaan, lentokone on valmis ja odottaa ensilentoaan. Poika odottaa kärsivällisesti maalin kuivumista. Hän ihailee kättensä työtä lattialla istuen ja nojaten leukaa käsiinsä. Odotus tuntuu pitkältä ja poika huokailee, tarkastaa välillä maalin kuivuuden ja istuu taas odottamaan. Minä otan valokuvia lentokoneesta ja sen rohkeasta lentäjästä.

Illalla, jonkin aikaa ennen nukkumaanmenoa maali on kuivaa. Lentäjä asettuu istuimelleen ja käynnistää moottorin. Mutta kone ei hievahda. Poika käynnistää moottorin uudestaan. Sama tulos. Kone pysyy maassa ja lentäjä alkaa masentua. Hän nousee ylös, seisoo koneensa vieressä suu mutrussa. Kone muuttuu rumaksi hänen silmissään.

- Tyhmä lentokone. Poikaa alkaa itkettää.

Kuinka selittää aerodynamiikkaa ja fysiikan lakeja viisivuotiaalle? Olen neuvoton. Sydäntä kouraisee katsoa pojan innostuksen muuttumista pettymykseksi ja sitten itkuksi. Nukkumaan ei ole kiva mennä pahalla mielellä. Elämä on joskus julmaa, mietin. Itku pitkästä ilosta.

- Minä olisin edes yhden kerran halunnut lentää, poika itkee katkerasti.

Mietin, voisiko laatikon kiinnittää naruilla kattoon, mutta tajuan saman tien, ettei se kestä. Lopulta tyydyn tylsään ja epätoivoiseen ratkaisuun. Ei ole muutakaan.

- Kuulepas. Siitä puuttuu varmastikin gyroskooppi, sanon.

Poika kallistaa päätään kuin koira ja hänen silmänsä katsovat minun läpi kaukaisuuteen..

- Mikä?

- Gyroskooppi. Tehdäänpäs niin, että sinä menet isosiskon kanssa hammaspesulle, niin minä asennan sen sillä aikaa. Olen tässä perheessä ainoa, jolla on siihen valtuudet.

Poika menee.

- Isi laittaa siihen... hän hihkuu äidilleen. - Mikä se oli?

- Gyroskoopin, sanon kuin asentelisin niitä leipätyökseeni.

Haen lastenhuoneesta Afrikan tähden, levitän sen olohuoneen lattialle ja ryhdyn odottamaan.

Poika tulee paikalle innosta hehkuen.

- Onnistuiko?

- Kohta nähdään. Istuhan paikallasi.

Riisun vyöni ja asetan sen pojan olalle.

- Turvallisuus ennen kaikkea. Onko lentäjä valmis.

Poika hihkaisee merkiksi.

Nostan pojan laatikkoineen päivineen syliini ja alan kävellä ympäri olohuonetta. Poika hihkuu. Teen muutaman jyrkän kaartein.

- Huii! poika huutaa.

- Katso! Lennämme yli Afrikan, sanon.

- Tuolla se on! poika kuittaa.

Lennämme ruokailuhuoneeseen. Yritän varoa, etten kompastu leluihin. Liidämme keittiöön ja sieltä avoimesta ikkunasta ulos. Suuntaamme koneen nokan ylös.

Nousemme taivaan sineen, kaksi pilven veikkaa. Kaarramme taitolentokuvioita. Muistan varoa potkaisemasta päydänjalkaa, kun kaarramme Algerian yli. Tanger jää taaksemme. Lennämme suoraan suuren kumpupilven sisään. Siellä on valkoista, hiukan viileää. Tulemme ulos pilvestä taas aurinkoon. Lähdemme hurjaan syöksyyn. Kolmensadan metrin korkeudessa oikaisemme vaakalentoon ja ihailemme maisemia. Lennämme ohi kirkontornien ja kerrostalojen, yli peltojen ja näemme joen kiemurtelevan allamme. Käännämme takaisin kaupunkia kohti. Aurinko kiiltelee koneen siivillä.

- Isä! poika huutaa riemuissaan.

- Katso, miten pieniä nuo ihmiset ovat!